

Agerdyrkningsberetning

(indtil Udgangen af Maj Maaned).

Som sædvanlig bringer Tidsskriftet i sin Artikel »Agerdyrkningsberetning« her nogle Tabeller til Belysning af det foregaaende Aars Høstudbytte, og som i de senere Aar ere disse Tabeller ikke længer byggede paa dets Korrespondenters Indberetninger, men ere hentede fra Statens statistiske Bureaus officielle Høststatistik (»Høsten i Danmark for Aaret 1908«).

Udbyttet af Høsten i 1907 og de nærmest foregaaende Aar har været udarbejdet paa Grundlag af Arealopgørelsen 1901. Ved Beregningen af Høstudbyttet i 1908 er derimod Arealopgørelsen af 1907 lagt til Grund. For at faa en rigtig Sammenligning mellem 1908 og de nærmest foregaaende Aar har Bureauet omregnet Tallene for disse sidste efter de paa Grundlag af den ny Arealopgørelse reviderede Høsttabeller. Dette er Grunden til, at en Del af de i nærværende Artikel angivne Tal for Aaret 1907 og foregaaende Aar ikke helt stemme med de i Fjor anførte Tal.

Det gennemsnitlige Foldudbytte (d. e. Udbytte i Tdr. pr. Td. Ld.) er opgjort til:

	Øerne.	Jylland.	Hele Landet.
	Hvede:		
1908	14.9	14.3	14.8
1907	15.0	14.3	14.9
1906 ..	14.1	14.7	14.2

	Øerne.	Jylland.	Hele Landet.
Rug:			
1908	12.4	8.3	9.7
1907	10.0	7.1	8.1
1906	12.0	8.3	9.6
2-rd. Byg:			
1908	12.5	11.2	12.2
1907	14.0	11.4	13.2
1906	12.5	10.4	11.9
6-rd. Byg:			
1908	13.1	10.8	11.5
1907	14.5	10.5	11.6
1906	13.3	9.5	10.6
Hvid Havre:			
1908	17.0	13.9	15.0
1907	17.7	14.6	15.7
1906	16.0	13.4	14.4
Graa Havre:			
1908	16.4	9.6	9.8
1907	17.5	10.6	10.9
1906	15.8	8.3	9.2
Blandsæd:			
1908	15.6	12.2	14.0
1907	16.3	12.5	14.5
1906	15.0	11.4	13.3

Kærneudbyttet og Halmudbyttet var for samtlige Sædafgrøder følgende:

	Kærneudbytte.	Halmudbytte.
1908	25.8 Mill. Tdr.	6.8 Mill. Læs
1907	25.9 —	7.7 —
1906	24.8 —	6.3 —
1905	22.6 —	5.0 —
1904	23.9 —	4.6 —
1903	25.9 —	5.6 —
1903—07 (gsntl.)	24.6 Mill. Tdr.	5.8 Mill. Læs

Af ovenstaaende Tabel fremgaar det, at Kærneudbyttet for Landet som Helhed var en Ubetydelighed lavere

i 1908 end i 1907, hvorimod det var højere end Gennemsnittet for det forudgaaende Femaar. Halmudbyttet var i 1908 næsten en Million Læs mindre end i det foregaaende Aar, men 1907 var ogsaa — i hvert Fald hvad Fylden angaar — et ganske ualmindelig godt Halmaar. En Sammenligning med Gennemsnittet for det foregaaende Femaar viser da ogsaa, at Halmudbyttet i 1908 var omtrent en Million Læs større, end hvad der kan anses som det normale.

Rodfrugternes Udbytte er beregnet til:

	Øerne.	Jylland.	Hele Landet.
Kartofler (Mill. Tdr.):			
1908	1.55	5.99	7.54
1907	1.19	5.00	6.19
1906	1.51	5.76	7.27
Foderroer (Mill. Tdr.):			
1908	42.53	80.62	123.15
1907	38.08	80.33	118.41
1906	39.24	74.68	113.93
Sukkerroer (Mill. Ctnr.):			
1908	8.47	0.20	8.67
1907	7.95	0.17	8.12
1906	9.29	0.21	9.15
Cikorierødder (Mill. Ctnr.):			
1908	0.16	0.18	0.34
1907	0.12	0.15	0.27
1906	0.14	0.19	0.34

For Rodfrugterne synes Hovedresultatet at være dette, at Høsten gennemgaaende har været en Del større i 1908 end i 1907.

Udbyttet af Høhøsten er beregnet til:

	Øerne.	Jylland.	Hele Landet.
	Mill. Læs.	Mill. Læs.	Mill. Læs.
1908	1.87	2.44	4.31
1907	1.83	2.27	4.10
1906	1.74	2.22	3.96

Baade af Agerhø og Enghø var Udbyttet i 1908 større end i 1907, som dog med en samlet Produktion af 4.10 Mill. Læs var et særdeles godt Høaar.

Følgerne af et langvarig koldt, undertiden helt vinterligt Foraar, mange Steder med flere Graders Nattefrost endnu i Begyndelsen af Majmaaneds sidste Tredjedel, kunde selvfølgelig mærkes paa Vegetationen ved Maanedens Udgang. Dog have de ret milde Dage, med hvilke Maj gik ud, noget forbedret Forholdene, og vore Korrespondenters Beretninger om V i n t e r s æ d e n s Tilstand ved den første Sommermaaneds Indtræden lød da ogsaa noget bedre, end man paa Forhaand skulde have ventet. Bedst lyde Beretningerne fra Ø e r n e om Rugen. Paa disse synes den i det hele og store at have klaret sig jævnt godt, om den end selvfølgelig var sat noget tilbage i Vækst. I endnu højere Grad gælder dette sidste om Hveden, om hvilken ikke faa Korrespondenter melde, at den er tynd og har lidt af mere eller mindre stærke Larveangreb (Langeland, Falster). Ved Majs Udgang skæmmedes ogsaa mange Hvedemarker af Ukrudt. Paa H a l v ø e n syntes Vintersæden noget ringere end paa Øerne, men vore jyske Korrespondenters Beretninger ere iøvrigt ret afvigende. De bedste lyde paa, at Vintersæden gennemgaaende har holdt sig godt, derefter variere Udtrykkene lige ned til, at »ethvert Haab om en god Avl er bristet« og »Mage til sildigt, koldt og goldt Foraar ligger langt tilbage, og det store Tab, det paa mange Maader har forvoldt Landbruget, erstattes aldrig« (Mors). — Tages Landet som Helhed, kan Vintersædens Tilstand ved Foraarets Udgang kun karakteriseres som jævn middelgod.

Om K l ø v e r e n s Tilstand lyde de fra Jylland og fra Øerne modtagne Beretninger meget forskelligt. De første gaa saa godt som alle ud paa, at Kløveren var meget langt tilbage, stod med tynd Plantebestand og havde lidt mere eller mindre Skade. Beretningerne fra Øerne ere

ulige bedre. De fleste Korrespondenter melde, at den havde overvintret »godt«, eller »særdeles godt«, eller »fortrinligt«, og at den stod med en god, tæt Bestand.

Hvad Husdyrenes Sundhedsstilstand angaar, har den Vinteren igennem været særdeles tilfredsstillende. Selvfølgelig meldes der om Sygdomme — fra en Egn om lidt mere Kværke end normalt blandt de unge Heste, fra en anden Egn om en Del smitsom Skedebetændelse, om Sygelighed blandt unge Svin som Følge af Lungelidelse og Difteritis o. s. v. —, men dette er dog kun faa og spredte Udtalelser. Dødeligheden blandt Grise og Kalve har kun været ringe. Tidsskriftets Korrespondent paa Falster skriver bl. a. »Her blive alle Tillægskalve straks efter Fødselen indsprøjtet med Kalveserum, der synes at hjælpe godt imod Kalvedødeligheden, som før var slem her.« — Vinterfodringen har været dyr. Dels fordi Vinterfodringskampagnen har været længere end normalt, dels fordi Foderstofpriserne have været høje, og dels fordi Rodfrugtafgrøderne mange Steder ere reducerede stærkt ved Ødelæggelse i Kulerne. Frost før og Varme efter Nedkulingen har ødelagt en Mængde nedkulede Roer. Sikkert er det i hvert Fald, at det hører til Undtagelserne, naar Tidsskriftets Korrespondenter ikke i Aar beklage sig over, at Rodfrugterne have holdt sig daarligt og ere slupne for tidligt op. Forøvrigt er der endnu altfor mange, som fra Efteraaret af forsømme at lægge en ordentlig Foderplan og opmaale deres Roekuler, saa de kunne se, hvor meget de have Raad til at bruge f. Eks. hver Uge Vinteren igennem. — Som i de senere Aar har ogsaa i det nu forløbne Aar de indkøbte Foderstoffer til Mælkeproduktionen for den langt overvejende Del bestaaet af de kvælstofholdige Oljekager, navnlig Bomuldsfrøkager og Solsikkekager. — Gennemgaaende er Kvæget sikkert kommet paa Græs mindst 14 Dage senere end normalt, men mange Steder vil dette alligevel sige: for tidligt. Nød bryder imidlertid Love, og hvor Foderet var sluppet op, toges ofte Græsmarkerne i Brug, uagtet Græsvæksten

næsten helt stod i Stampe. Ved Maj Maanedes Udgang klagedes der ofte over, at Kreaturerne havde et ynkeligt forfrossent og forsultet Udseende. — Beretningerne om Svinebestandens Størrelse variere i Aar mindre end sædvanlig. Kun ganske faa Korrespondenter melde, at den er normal eller endog tiltagen, medens langt det overvejende Flertal skriver, at den er formindsket eller endog reduceret stærkt. De høje Majspriser have sikkert her gjort deres Indflydelse gældende.

Landet over vare Forholdene gunstige for V i n t e r a r b e j d e r n e, der i det store Hele gik normalt fra Haanden, om det end de fleste Steder paa Grund af den lange Frostperiode kneb lidt med at faa Pløjningen tilendebragt. Det stadige Frostføre gav Tid nok til de reglementerede Vinterkørsler med Gødning, Brændsel o. s. v., og man var i god Tid parat og færdig til at paa-begynde F o r a a r s a r b e j d e r n e. For disse, der gennemgaaende begyndte sent, var Jorden særdeles bekvem efter den megen Frost, dog tabte Bekvemheden sig noget under April Maanedes Regn, der forhalede Saaningen mere eller mindre. Saaarbejderne endte, og dette gælder lige fra det nordlige Jylland til de sydlige Øer, gennemgaaende et Par Uger senere end normalt, og endnu da Beretningerne til Tidsskriftet indgik i de første Dage af Juni meldte flere jyske Korrespondenter, at Roesaeningen endnu ikke var sluttet.

Beretningerne om, hvorvidt R o e a r e a l e r n e udvides eller indskrænkes, ere ret afvigende; Hovedindtrykket man faar af Meddelelserne fra Øerne er dog, at Rodfrugtdyrkningen her gennemgaaende opretholdes i samme Udstrækning som i de senere Aar eller udvides lidt, medens det er vanskeligere at danne sig et Totalindtryk for Halvøens Vedkommende, fra hvilken Meddelelserne variere fra »stærk Fremgang«, »langsom Udvidelse«, «Stilstand» til »langsom Tilbagegang» og »absolut Formindskelse af Roearrealerne«. Lidt over Halvdelen af Tidsskriftets jyske Korrespondenter indberette dog, at Rod-

frugtdyrkningen enten er tiltagen eller har holdt sig omtrent uforandret. Som i de senere Aar synes Runkelroen stadig at vinde, om end langsomt, frem i Jylland, hvor Forholdene passe for den. Tidsskriftets Korrespondent paa Askoveggen skriver bl. a.: »Rodfrugtarealerne ere temmelig uforandrede i Størrelse, men Kvaliteten bedres kendeligt fra Aar til Aar ved bedre Gødskning og bedre Pasning. Runkelroerne vinde stedse mere Fremgang, dels i Erkendelse af, at de yde mere end Turnips, og dels fordi de ikke ere udsatte for Kaalbrokssvamp saadan som Kaalroerne. De af Statens Forsøgsstationer udpegede 1ste Klasses Stammer ere overvejende benyttede.« Flere andre af Tidsskriftets Korrespondenter fremhæve ogsaa, at de af Forsøgsstationerne udpegede Stammer vinde Udbredelse.

Flere end sædvanlig af Tidsskriftets Korrespondenter lade i Aar **A r b e j d e r f o r h o l d e n e** uomtalte, hvad der maaske tør tages som et Tegn paa, at de paa Vedkommendes Egn vel omtrent ere normale. Af de fremkomne Udtalelser hidsættes følgende. Fra **Ø s t l o l l a n d**: Arbejderforholdene have i det sidst forløbne Aar været som i de nærmest forudgaaende Aar, hverker værre eller bedre, dog med en umiskendelig Tendens til Stigning i Lønnen. I de sidste 5 Aar turde i det hele taget Pengelønnen for saa vel gifte Arbejdere som for fast Tyende her paa Egnen være steget 40 à 50 pCt. Fra **F a l s t e r**: Arbejderforholdene have været gode her paa Egnen. Daglønnen er om Vinteren 1 Kr. 70 Øre à 2 Kr. plus frit Hus. Vinterkarlene have været billigere end sædvanlig — 110 à 120 Kr. for Vinterhalvaaret. Sommerlønnen er henimod det dobbelte. Fra **L a n g e l a n d**: Arbejdskraften er ikke knappere end sædvanlig, men Lønningerne ere i stærk Stigning, vel sagtens fordi der ligger Jærnbaneanlæg i Luften, maaske ogsaa fordi Lønnen er saa højt oppe, at der ikke behøves at arbejdes hele Aaret for at leve.. Fra **B o r n h o l m**: Arbejderforholdene og Lønningerne som i de senere Aar. Fra **F r e d e r i k s s u n d** -

egnen: Der har i Vinterens Løb været tilstrækkelig Arbejdskraft at faa, og ogsaa til Foraarsarbejderne har der ikke været Mangel, imidlertid gaa Lønningerne langsomt, men sikkert opad. Fra Jyderup-egnen: Her har ikke været for rigeligt med Arbejdskraft, saa alle, der vilde arbejde, kunde faa Arbejde. Lønningerne ere stegne betydeligt i Aarets Løb, men Stigningen synes nu at standse lidt. Fra Frederiksborg-egnen: Arbejdskraften har været knap Vinter og Foraar igennem, og Lønnen er stigende. Fra Holbæk-egnen: Arbejderforholdene ere normale og Lønnen er i en jævn Stigning. Fra Vordingborg-egnen: Det er mange Aar siden, Arbejdskraften har været saa rigelig tilstede som i det sidste halve Aar, hvilket antagelig skyldes de daarlige Arbejdsforhold i Kjøbenhavn og andre Byer. Lønnen for Dagleje er som i foregaaende Aar, derimod er den stegen for faste Folk, særlig Malkepiger. Fra Fredericia-egnen: Tilbudet af Arbejdskraft er stadig ringe og Lønnen er lidt stigende. Fra Egnen vest for Aarhus: Arbejderforholdene maa nærmest karakteriseres som lidt bedre end i tidligere Aar, men de ere langt fra ideelle. Lønnen snarere stiger end falder, og Kravet om kortere Arbejdstid og bedre Forplejning vinder i Styrke, hvad der kunde være meget berettiget, hvis Arbejdsydelsen steg i tilsvarende Grad, hvad den imidlertid ikke gør. Arbejdsløshed eksisterer ikke herude, tværtimod har det ofte knebet med at faa den nødvendige Kraft til rettidig Udførelse af Arbejdet, og det samtidig med, at der i Byen gaar Masser af Mennesker ledige, der hellere ville sulte, (eller til Tider lade sig bespise af Samaritanen) end tage Arbejde paa Landet. Fra Kolding-egnen: Lønningerne ere uforandret høje, og Tilbudet af Arbejdskraft (særlig af Piger) lige sparsomt. Fra Egnen mellem Viborg og Silkeborg: I Aar er der ikke Mangel paa mandlig Arbejdskraft, men Daglønnen er ikke gaet ned, og Lysten til at tage faste Pladser bliver mindre og mindre. Paa kvindelig Arbejdskraft er der stadig Mangel.

Fra Egnen mellem Aalborg og Hadsund: Her paa Egnen har der været betydelig rigeligere Tilgang end de sidste 2 Aar. Aarsagen: Overvintring af Polakker. Danske Karle ere kun at faa til høje Priser, og de holde sig særlig til de mindre Landbrug. En Del polske Husmænd har med Familie taget fast Stade i forskellige Lejehuse rundt paa Gaardene og vil i de første Aar kunne hjælpe til at regulere Arbejdskraften, saa den næppe bliver saa knap som forhen, men dog sikkert ikke billigere. Herregaardene og mange Bøndergaarde have Arbejdskraften udelukkende paa Dag- eller Ugeløn. Her paa Egnen gaar fast Løn for et halvt eller et helt Aar helt af Brug. Fra Hjørringegnen: Trods »Arbejdsløsheden« have Folkeforholdene været lige saa slette som i tidligere Aar, og dette Felt er det mørkeste paa vor Horisont. Lønnen syntes at have en Tendens til at dale i Efteraar og Vinter, men er nu i Foraaret meget høj. Fra Mors: Her er for Tiden ret rigeligt med Folk, hvad der kommer af, at det økonomiske Tryk, der hviler over Landbruget, tvinger det til at indskrænke Folkeholdet; hvor der før holdtes 2 Karle og 2 Piger, har man nu kun det halve Hold. Arbejdskraften var billig i Vinter, men nu er Lønnen atter stegen. Der betales 2 à 2½ Kr. plus Kost pr. Dag, den faste Sommerløn er 200 à 250 Kr., og en Pige faar for Sommeren 100 à 125 Kr. blot for at malke. Fra Skjernegnen: Her paa Egnen ere vi saa højt oppe med Lønnen, som vi kunne komme, thi Husbonden kan ikke betale mere. En Karl forlanger og faar 4 à 500 Kr. Fra Askovegnen: Arbejdsforholdene have været omtrent normale. Tilbudet maaske lidt større end Efterspørgslen. I Stationsbyen Vejen med sine mange Haandværkere og Arbejdsmænd har kunnet mærkes lidt Arbejdsløshed, men iøvrigt er det gaaet her som i andre Byer, at den ledige Arbejdskraft har ikke været tilbøjelig til at søge ud til landligt Arbejde. Lønningerne synes dog at være ret gode, 350—400 Kr. og fri Station til en Forkarl og 8—10 à 1200 Kr. til en Fodermester paa

egen Kost for Pasningen og Malkningen af Besætningen paa en almindelig Bondegaard. Til sidstnævnte falder Lønnen gerne delvis som Procenter af Udbyttet. — Hvor utilfredsstillende end disse Udtalelser gennemgaaende ere, vil dog den, der sammenholder dem med sidste og forudgaaende Aars Udtalelser, dog finde, at de i Aar næppe ere saa pessimistiske som i det sidste Par Aar.

Hvad Afsætningsforholdene angaar, har Handelen med Heste været god, og Svinepriserne, der vare lave i Begyndelsen af Vinteren, have efterhaanden bedret sig og ere nu særdeles gode. Kornpriserne steg stærkt henad Foraaret, men det var for sent til, at ret mange Landmænd have haft Fordel deraf, da de som Regel havde udsolgt. Smørpriserne have ikke staaet Maal med forrige Aars, og dette føles endmere, da Foderstofferpriserne have været ualmindelig høje. Hertil kommer yderligere, at Prisen paa Tyre og Udsætterkøer har været og er ganske utilfredsstillende, og at Fedningen gennemgaaende har bragt større eller mindre Tab. For vide Egne af Jylland har dette været meget føleligt. Tidsskriftets Korrespondent paa Skjernegnen opgiver, at han i 1907 gennemsnitlig fik for Stude og Tyre 27 Øre, i 1908 23 Øre og i 1909 19 Øre pr. Pund, og fra Mors skrives, at det yderst ringe Resultat af Fedningen »mærkes i høj Grad her paa Øen, thi de Morsø-Landmænd ere opvokkede med de kære Fedestude for Øje, og det kniber svært at give Afkald paa den Glæde, som det er at færdes i sin Fedestald om Vinteren og fryde Øjet ved de trivelige Dyrs smukke Former. Men nu er Forholdet det, at den Landmand, som skal forrente mange Penge ved Hjælp af sin Fedestald, han sakker agterud. Derfor se vi ogsaa, at de unge, begyndende Landmænd nu forlade Fedningen og gaa over til Ko- og Svinehold«.

Til Slutning skal følgende Udtalelser fra Tidsskriftets Korrespondent paa Falster hidsættes: »I Begyndelsen af Vinteren blev der her i Stiftet, ligesom i de andre

Landsdele, talt en Del om Oprettelsen af en H a l m p a p f a b r i k. Det lykkedes dog ikke at faa tegnet tilstrækkelig Leverance, dels var det ikke store Priser der — rigtigt nok — stilledes i Udsigt, og dels frygtede man for, at der atter snart kunde komme mindre halmrige Aar, saa der ingen Halm blev at undvære til Halmpapindustrien, som man ellers saa paa med megen Sympati. Det har ogsaa nu allerede vist sig, at de sidste 2 Aars Overskud af Halm svinder stærkt ind under det sene Foraar. Her paa Egnen have mange mindre Gaarde været i Halmtrang i den sidste Tid, saa at de Gaarde, der have haft Overflod, have kunnet sælge det til 1½ Øre pr. Pd. Vaarsædshalm og 1 Øre for Vintersædshalm, afhentet paa Stedet«. Flere andre af Tidsskriftets Korrespondenter beklage sig over, at Bestræbelserne for at faa oprettet en Halmpapfabrik ogsaa paa Sjælland ere strandede.

Udkomne Bøger.

Svenska Allmogehem. Udgivet af *Gustaf Carlsson* under Medredaktion af Dr. phil. *Adrian Molin* og under Medvirkning af forskellige Fagmænd. 208 Sider + 15 farvetrykte Billeder og 15 Tavler. 5 Kr. 75 Øre. (C. E. Fritzes Bogforlag. Stockholm.)

Det hedder i Bogens Indledningskapitel, der er som en Hymne til »vårt vida, härliga land«, at det »at være svensk er at have Del i Sverige«. Som bekendt er der da ogsaa stærke Bestræbelser oppe i Sverige for at fremme Oprettelsen af »egne Hjem« baade for Byernes og Landets Arbejdere, hertil giver Staten betydelige Laan, og den og de kapitalstærke Husholdningsselskaber søge paa forskellig Vis at fremhjelpe Dannelsen af saadanne [jvnfr. Tidsskrift f. Landøk., 1908, S. 187 o. følg.]. Skriftet »Svenske Almuehjem« er som en Slags Haandbog i Oprettelsen af »egne Hjem«: den giver Oplysninger om, hvorledes »egnahemsbyggare« have at forholde sig for at faa Grund til en Bolig ved Byen eller et Smaabrug paa Landet, den bringer Overslag, afpassede efter de forskellige Landsdeles Forhold, over Opførelsen af Bygninger, den giver Vejledning i Driften af Smaabrug og i de forskellige Bierhverv, der naturlig knytte sig til saadanne, behandler Økonomi og Regnskabsføring, Redskaber og Maskiner o. s. v.

Der findes i Bogen en Rigdom af smukke Billeder, bl. a. af Smaabrug i Danmark, Tyskland, Schweiz og Holland og af karakteristiske gamle Bygningsformer i Sverige og Nutidsboliger. Udstyrelsen er i det hele saare nitid.

Udgiveren kaldter et Sted Bogen for »et Folkeskrift« og med rette. Den er nemlig ved Kultusministeriets og de dette

undergivne Myndigheders Omsorg i Foraaret 1909 uddelt som Præmie i — 60,000 Eksemplarer til Elever i Folkeskolens 3. og 4. Klasse, i Fagskoler o. s. v. Endvidere er der gratis uddelt Eksemplarer til tekniske Skoler, Seminarier, Folkehøj- og Landbrugsskoler, Husholdningsselskaberne, Landbrugskonsulenter o. s. v. Bogen er altsaa naaet ud i Folkets brede Lag og navnlig til de unge, der skulle bygge Fremtidens »egne Hjem«, saaledes »at dens Virkninger kunne blive baade dybe og langvarige«. Den Offervillighed, der ligger bag ved denne Udbredelse, er beundringsværdig.

Skønt Skriftet udelukkende er udarbejdet med svenske Forhold for Øje, indeholder det sikkert ogsaa meget lærerigt for danske, der interessere sig for Oprettelsen af »egne Hjem« her i Landet.

Katalog over Erhvervelser af nyere udenlandsk Litteratur ved Statens offentlige Biblioteker 1908.
Udgivet af det kgl. Bibliotek ved A. A. Bjørnbo.

En Afdeling af Katalogen — nemlig Afdeling V, der omfatter Erhverv — er udkommen i Særtryk og vil for en Pris af 20 Øre i Aar og for Fremtiden kunne faas i det kgl. Bibliotek, Universitetsbiblioteket og Statsbiblioteket i Aarhus. Der findes i Særtrykket bl. a. en Fortegnelse over de i Fjor af Statens offentlige Biblioteker anskaffede udenlandske Bøger, der omhandle Landbrug, Havebrug, Skovbrug og Jagt, og ved at anskaffe sig disse Særtryk ville Fagmænd paa let og billig Maade fremtidig kunne skaffe sig Kundskab om, hvor den nyeste udenlandske landøkonomiske Literatur, som de offentlige Biblioteker anskaffe, er at finde.

Landsudstillingens Festskrift. Ved L. Friis, Landsudstillingens Generalsekretær. 99 Sider. 1 Kr. (Forlaget af 1907. Aarhus.)

Foruden den ved Landsudstillingens Aabningsfest afsungne Kantate, Billeder af Udstillingens ledende Mænd m. v. bringer Skriftet 10 smaa Afhandlinger om Danmarks Erhverv (Landbrug, Handel og Skibsfart, Industri og Haandværk, Fiskeri), om Kunst, om vore Jærnbaner og Transportmidler, Postvæsenet, Telegrafvæsenet etc. Det er navnlig den siden Udstillingen i 1888 stedfundne Udvikling, disse smaa, livligt skrevne Afhand-

linger tage Sigte paa at belyse, man læser dem med Fornøjelse og kan da ogsaa nu og da hente ny Viden eller faa gammel Kundskab opfrisket gennem dem. »Landbruget 1888—1908« og »Elektricitetens Anvendelse i det praktiske Liv«, henholdsvis skrevne af Forstander *Madsen-Mygdal* og Landbrugskandidat *Anton Christensen*, ere vel nok de 2 Afsnit, der ville fængsle landbrugsinteresserede Læsere mest.

Danmarks Mejeri-Drifts-Statistik. 12. Aarsberetning. 255 Sider.

Udgivet af »Udvalget for Mejeri-Statistik« og udarbejdet af »Kontoret for Mejeri-Statistik« ved *Johannes Kyed*. (Ikke i Boghandelen. Odense).

Der er i denne lærerige Beretning, hvis Materiale i Aar er udvidet og noget omordnet, optaget 255 Regnskaber, hvis Tal bl. a. vise, at

	1908.	1907.	1906.	1905.
Forbruget af Mælk til 1 Pd.				
Smør var	25.6 Pd.	25.4 Pd.	25.6 Pd.	25.7 Pd.
Smørprisen var	103.1 Øre	96.8 Øre	99.9 Øre	95.1 Øre
Driftsudgifterne pr. 1000 Pd.				
Sødmælk vare	268 —	266 —	264 —	254 —
Den samlede Indtægt ÷ Drifts-				
udgifter var	3781 —	3546 —	3647 —	3452 —

Det er navnlig de høje Kulpriser, der have medført Driftsudgifternes Stigning, men saavel denne Stigning som (sammenlignet med 1907) det lidt større Mælkeforbrug til 1 Pd. Smør opvejes rigeligt af den højere Smørpris. Forøvrigt vise Tabel-erne, at Mælkemængden pr. Ko er i stadig Stigning.

Statistikken fastslaar atter i Aar, at de større Mejerier drives billigst.

Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliothek*).

Forøgelse i Marts—April 1909.

- Baur, E.*: Einige Ergebnisse der experimentellen Vererbungslehre. Wien 1908.
- Bersch, W.*: Handbuch der Moorkultur. Wien 1909.
- I campi dimostrativi di concimazione del frumento. Risultati delle esperienze istituite dal ministero di agricoltura nel quinquennio 1902/03—1906/07. Roma 1909.
- Edwards, S. F.* and *Barlow, W.*: Legume bacteria. Further studies of the nitrogen accumulation in the leguminosæ. Toronto 1909.
- Flach, W., Dannfelt, H. J.* och *Sundbårg, G.*: Sveriges jordbruk vid 1900 talets början. Göteborg 1909.
- Gasowski, St.*: Ein westpreussisches Gut. Beispiel einer Gutstaxe auf Grund der Reinertragsermittlung. Posen 1908.
- Gurland, A.*: Grundzüge der muhammedanischen Agrarverfassung und Agrarpolitik mit besonderer Berücksichtigung der türkischen Verhältnisse. Dorpat 1907.
- Haeckel, E.*: Natürliche Schöpfungsgeschichte. Gemeinverständliche wissenschaftliche Vorträge über die Entwicklungsgeschichte. I—II. 11. Aufl. Berlin 1909.
- Hangen, F.*: Landwirtschaftliche Gesellschaftsreise durch Posen und Westpreussen. Berlin 1909.
- Hoffmeister, A.*: Die wirtschaftliche Lage der Landarbeiter in Ostpreussen. Halle 1908.
- Kalender öfver svenska landtbruket 1908. 1. årg. På uppdrag af kungl. Landbruksstyrelsen utarbetad af St. S. Leijonhufvud. Stockholm 1908.
- Kellner*: Die Verfütterung der Zuckerfuttermittel. Berlin 1909.
- Lehmann, C.*: Die Probeschur zu Berlin—Schöneberg im Jahre 1906. Berlin 1909.
- Lützw, K. L. v.*: Vergleichende anatomische und physiologische Untersuchungen bei Lauf- und Schrittpferden. Ein Beitrag zur Kritik der Pferdmessungen. Merseburg 1908.
- Mitchell, J. W.* and *Walker, W. O.*: Mitchell-Walker test bottle. A new form of Babcock test bottle. Toronto 1909.
- Moll, B.*: Die Landarbeiterfrage im Königreich Sachsen. Leipzig 1908.
- Rümker, K. v.*: Stallmist- und Gründüngung und einige Spezialfragen der Düngung. Berlin 1909.
- Ueber Organisation der Pflanzenzüchtung. Berlin 1909.
- Methoden der Pflanzenzüchtung in experimenteller Prüfung. Berlin 1909.
- Van der Pals, M. H. van Gilse*: Das landwirtschaftliche Genossenschaftswesen in Finland. Zürich 1908.
- Wendt, G. v.*: Zur Variabilität der Milch. Ueber den Einfluss verschiedener Salzbeigaben auf die Zusammensetzung und Menge der Milch. Leipzig 1908.

*) Angaaende Bibliothekets Benyttelse henvises til Medd. S. 264.

Mindre Meddelelser.

Landøkonomiske Foranstaltninger i Nordamerika. De økonomiske Forhold, der i Evropa have fundet deres Udtryk i Befolkningens Vandring fra Land til By, have deres Sidestykke i de Forenede Stater. Uagtet Landbruget her har haft udmærkede Forhold i de senere Aar, udøve Byerne endnu stadig en stærk Tiltrækning paa Landbrugsbefolkningen.

Den tidligere Præsident *Roosevelt* nedsatte derfor en Kommission til at undersøge de nuværende Betingelser for Livet paa Landet og de Midler, ved Hjælp af hvilke Livsvilkaarene kunde hæves og Landmændenes Kald gøres mere tiltrækkende. Derimod skulde Kommissionen ikke beskæftige sig med de rent tekniske Landbrugsspørgsmaal som t. Eks. Spørgsmaal om Tilvejebringelse af bedre Afgrøder eller lignende. I Begyndelsen af dette Aar afgav Kommissionen sin Beretning (Report of the Country Life Commission. Washington 1909), og i det »Budskab«, med hvilken Mr. *Roosevelt* oversendte Beretningen til Kongressen, fremhæver han stærkt Betydningen af, at man søger at fremskaffe saa gode Betingelser som muligt for Livet paa Landet, baade rent forretningsmæssigt set og i al Almindelighed — det gælder om ved alle lovlige Midler »at bidrage til at gøre Landlivet mere indbringende, mere tiltrækkende og rigere paa Chancer, Behageligheder og Udbytte for Gaardenes Mænd, Kvinder og Børn«.

Efter at have gennemgaaet Kommissionens Betænkning fremhæver Mr. *Roosevelt*, at efter hans Anskuelse er det særlig 3 Forhold, som det gælder om at fremme:

1. En virksom Sammenslutning af Landmændene i alle Forhold, der angaa den forretningsmæssige Side af deres Bedrift.

2. En ny Slags Skoler, som tage Sigte paa at »lære Børnene lige saa vel udendørs som indendørs, saa de opdrages for Livet paa Landet og ikke, som nu, hovedsagelig for Bylivet«.

3. Bedre Kommunikationsmidler (gode Veje, fyldig Postbesørgelse o. s. v.).

Kommissionens Indstilling omhandler disse og mange andre Forhold, men den betragter følgende 3 Foranstaltninger som de fundamentale, naar det gælder om at tilvejebringe en Forbedring af Forholdene paa Landet:

a. En efter en omfattende Plan og under Administrationens Ledelse iværksat Undersøgelse af de landøkonomiske Tilstande med det Formaal for Øje »at give en udtømmende Redegørelse for og Overblik over alle de Forhold, som vedrøre Landbrugets Forretning og den Befolkning, der lever paa Landet, for derigennem at naa til en samlet Opgørelse af vore Hjælpekilder og give Farmerne Kundskab herom«.

b. En omfattende Undervisning i landøkonomiske Læreanstalter, ved Afholdelse af Forelæsninger, Udsendelse af oplysende Pjecer, Samtale- og Korrespondance-Kursus, praktiske Forevisninger etc. Denne Undervisning bør ikke blot omfatte egentlige Landbrugsforhold, men ogsaa Sundhedslære, Opdragelse, Husholdning og andre Forhold, der ere af Interesse for Livet paa Landet.

c. Afholdelsen af Konferencer vedrørende Livet paa Landet med den Hensigt at tilvejebringe en Samvirksomhed mellem alle de Institutioner, Foreninger o. s. v., der her have fælles Interesser.

Af særlig Interesse er det at læse om, hvad Kommissionen meddeler om Landbrugets formindskede Udbytte, til hvilken Grunden maa søges i, at Jorden er bleven udpint. »Den Praksis at dyrke den jomfruelige Jord, indtil den begynder at producere med Vanskelighed, og da at gaa over til ny Arealer, er nu i høj Grad standset, fordi det meste af frugtbart Land nu er beslaglagt. I mange Egne har Udbytningen af den naturlige Frugtbarhed ikke medført nogen Driftsforandring, saaledes at der nu kun faas et meget tarveligt Udbytte.« Tilbagegangen i Jordens Frugtbarhed er »en almindelig Kendsgerning i vort Landbrug, der skyldes en Mangel i vor Værd-sættelse af vort Ansvar overfor Samfundet til at beskytte og

bevare Jorden; skønt vi have Grund til at være stolte af vore landøkonomiske Bedrifter, maa vi ikke lukke Øjnene i for det Faktum, at vor Jords Hjælpemidler nu ere i Færd med at mistes ved daarlig Drift. Jordbundens formindskede Frugtbarhed mærkes i enhver Del af de Forenede Stater, selv i Præriernes rigeste Egne. . . . Den er nu bleven en akut national Fare, og de økonomiske, sociale og politiske Problemer, der skyldes den, maa nu paakalde Statsmændenes stærkeste Opmærksomhed.◊

(Efter *The Journal of the Board of Agriculture.*)

Det internationale Landbrugsinstitut i Rom og de internationale Landbrugskongresser. Paa den 8. internationale Landbrugskongres, der som bekendt afholdtes i Wien 1907, fremkom de tyske Delegerede med Forslag om, at den 9. Landbrugskongres skulde finde Sted i Berlin — selvfølgelig under Forudsætning af den tyske Regerings Sanktion. Forslaget blev enstemmig vedtaget.

Den 1. Juni d. A. var *La Commission internationale d'Agriculture*, der forbereder Landbrugskongresserne, samlet til et Møde i Paris under M. *Mélines* Ledelse. Denne meddelte, at den preussiske Landbrugsminister, Hr. *v. Arnim*, der er Medlem af Kommissionen, i et Brev til denne havde udtalt sin Beklagelse over, at den tyske Regering havde nægtet at sanktionere, at den næste Kongres afholdes i Berlin. Nægtelsen motiveres ved, at den Virksomhed, som de internationale Landbrugskongresser hidtil have udfoldet, fremtidig kan overtages af det internationale Landbrugsinstitut i Rom, og at det muligvis kunde blive til Skade for Instituttet, nu da det stod i Begreb med at træde i Funktion, hvis dets Virksomhed kom til at kollidere med andre Institutioners.

Paa den internationale Landbrugs-Kommissions Møde blev der herimod hævdet, at mellem en officiel Institution som Landbrugsinstitutet i Rom og de fri Landbrugskongresser, som nu have været afholdte regelmæssig i 20 Aar, vilde der ikke kunde opstaa nogen Sammenblanding af Virksomhed. Man beklagede, at Kongressen ikke kunde blive afholdt i Tyskland og vedtog, at den skal afholdes i Spanien.

(Efter *Journal d'Agriculture Pratique.*)